

Marten Middeldorp, Roderik Ponds

Kansen op instroom uit de WW bekeken

Verschillen in de kans op instroom uit de WW naar een baan
tussen mensen met en zonder migratieachtergrond

Atlas voor gemeenten
Postbus 9627
3506 GP UTRECHT
T 030 2656438
F 030 2656439
E info@atlasvoorgemeenten.nl
I www.atlasvoorgemeenten.nl

© Atlas voor gemeenten, Utrecht, april 2019

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Kansen op instroom uit WW bekeken

Verschillen in de kans op instroom uit de WW naar een baan
tussen mensen met en zonder migratieachtergrond

Inhoud

Samenvatting en conclusies	6
1 Aanleiding en achtergrond	10
2 Methode en data	13
3 Verschillen in achtergrondkenmerken	15
4 Resultaten: verschillen in de kans op instroom	22
4.1 Verschillen in de kans op instroom uit de WW	22
4.2 Verschillen naar specifieke herkomst	25
5 Verschillen naar geslacht, opleidingsniveau en leeftijd	28
5.1 Geslacht	28
5.2 Opleidingsniveau	29
5.3 Leeftijdsklasse	32
6 Verschillen naar kenmerken vorige baan	35
6.1 Type contract	35
6.2 Uurloonklasse	38
Bijlage 1: volledige modelresultaten basismodellen	41
Bijlage 2: marginale effecten en interactie-effecten	42
Van coëfficiënt naar marginaal effect	42
Marginale effecten: een invuloefening	42

Samenvatting en conclusies

Mensen met een migratieachtergrond hebben een kleinere kans om vanuit een WW-uitkering in te stromen in een baan dan mensen zonder migratieachtergrond, ook na controle voor verschillen in achtergrondkenmerken zoals geslacht, opleiding en huishoudenssituatie. Dit verschil tussen mensen met en zonder migratieachtergrond in de kans om in te stromen in een baan is er ook voor bijstandsgerechtigden. Alleen is dat verschil veel kleiner bij bijstandsgerechtigden dan bij WW-ontvangers – zo bleek uit het onderzoek *Kansen bekeken*.¹

Dit onderzoek brengt de verschillen in de kans op instroom uit de WW in een baan voor mensen zonder migratieachtergrond en mensen met een niet-westerse migratieachtergrond in kaart. Daarbij worden dezelfde methode en data gebruikt als in het rapport *Kansen bekeken*. Bij het vergelijken van de kans op instroom in een baan wordt met behulp van econometrische analyses steeds rekening gehouden met verschillen in achtergrondkenmerken die deze kans ook kunnen beïnvloeden.²

Dat is van belang omdat WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond gemiddeld vaker achtergrondkenmerken hebben die leiden tot een kleinere kans op instroom. Zo zijn WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond over het algemeen vaker laagopgeleid en hebben ze veelal een ongunstiger arbeidsverleden (meer transities van werk naar niet-werkend en omgekeerd, meer maanden in WW of bijstand, minder maanden als werknemer) dan WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. De verschillen in achtergrondkenmerken zijn echter minder groot dan met bijstandsgerechtigden met een niet-westerse migratieachtergrond. De samenstelling van deze laatste groep is op het gebied van kenmerken die van invloed zijn op de kans op instroom veel ongunstiger.

Vershil in de kans op instroom naar migratieachtergrond

De gemiddelde kans om vanuit de WW een jaar later in een baan te zijn ingestroomd is voor mensen zonder migratieachtergrond in de onderzochte

¹ R. Ponds, M. Middeldorp, C. Tempelman en S. Vriend, 2018: Kansen bekeken - Verschillen in kans op instroom, doorstroom en uitstroom op de arbeidsmarkt tussen mensen met en zonder migratieachtergrond (Atlas voor gemeenten (Utrecht) in samenwerking met SEO).

² In alle modellen wordt gecontroleerd voor verschillen in geslacht, leeftijd, huishoudenssituatie, gezondheid, opleidingsniveau en -richting, baankenmerken (contracttype, arbeidsduur, uurloon), carriërekenmerken (aantal maanden werknemer in de afgelopen vijf jaar, aantal transities), woonregio en kalenderjaar.

periode (2007-2014) 41 procent. De mensen die niet zijn ingestroomd in een baan ontvangen mogelijk nog steeds WW of bijstand, maar kunnen bijvoorbeeld ook inactief zijn geworden of in een arbeidsongeschiktheidsregeling zijn gekomen. Voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond is de kans om in te stromen in een baan vanuit de WW beduidend kleiner: 33 procent, een verschil van acht procentpunt. Daarmee is de gemiddelde kans op instroom in een baan voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond dus negentien procent kleiner (acht procentpunt ten opzichte van 41 procent) – rekening houdend met verschillen in achtergrondkenmerken. Voor mensen met een westerse migratieachtergrond is de kans op instroom veertig procent. Voor hen is het verschil ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond dus veel kleiner, slechts één procentpunt. In dit onderzoek ligt de nadruk dan ook op de verschillen in de kans op instroom tussen WW-ontvangers zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond en hoe deze varieert naar verschillende achtergrondkenmerken.

Achter het gemiddelde van acht procentpunt verschil in de kans op instroom van mensen met een niet-westerse migratieachtergrond zit een grote variatie naar specifieke herkomst. Bij WW-ontvangers met een Surinaamse, Antilliaanse of Arubaanse achtergrond (zowel de eerste als de tweede generatie) is het verschil met WW-ontvangers zonder migratieachtergrond relatief klein: drie tot vier procentpunt. Dit komt overeen met een relatief verschil van zeven tot twaalf procent – terwijl deze relatieve kans bij WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond gemiddeld negentien procent lager lag. Bij WW-ontvangers met een Turkse of Marokkaanse achtergrond (zowel eerste als tweede generatie) of een achtergrond in het Midden-Oosten is het verschil in de kans op instroom juist relatief groot: tien tot dertien procentpunt (dit komt overeen met een relatief verschil van 24 tot ruim 33 procent).

Variatie in het verschil naar achtergrondkenmerken

Het verschil in de kans op instroom tussen mensen zonder migratieachtergrond en met een niet-westerse migratieachtergrond varieert ook naar specifieke achtergrondkenmerken – nadat er rekening is gehouden met verschillen in (andere) achtergrondkenmerken die hier ook op van invloed zijn. De kans op instroom uit de WW is kleiner voor vrouwen dan voor mannen. Dat geldt voor zowel WW-ontvangers zonder als met een migratieachtergrond. Het verschil in de kans op instroom tussen mensen

zonder migratieachtergrond en mensen met een niet-westerse migratieachtergrond varieert niet sterk tussen mannen en vrouwen. Het verschil in de kans op instroom tussen mannen en vrouwen met dezelfde migratieachtergrond is namelijk veel kleiner dan het verschil tussen mensen van hetzelfde geslacht met een andere migratieachtergrond. Dat betekent dat een (niet-westerse) migratieachtergrond een veel sterkere relatie heeft met de kans op instroom uit de WW dan geslacht.

Het verschil in de kans op instroom tussen WW-ontvangers zonder en met een migratieachtergrond varieert naar opleidingsniveau. Het relatieve verschil is het grootst tussen WW-ontvangers zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond die een middelbare opleiding (havo/vwo of mbo-niveau 2 of hoger) hebben afgerond, gevolgd door laagopgeleiden en hoogopgeleiden. Deze verschillen zijn echter niet heel erg groot; voor alle opleidingsniveaus geldt dat de kans op instroom kleiner is voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond.

Het verschil in de kans op instroom varieert ook naar leeftijdsklasse. Voor zowel WW-ontvangers zonder als met een niet-westerse migratieachtergrond is de kans op instroom kleiner naarmate iemand ouder is. In alle onderscheiden leeftijdsklassen (18-24 jaar, 25-34 jaar, 35-44 jaar, 45-54 jaar) is de kans op instroom kleiner voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond dan voor WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. De relatieve verschillen zijn het grootst bij de jongste en de oudste leeftijdsklasse.

Variatie in het verschil naar kenmerken van de laatste baan

Voor WW-ontvangers die het voorgaande jaar nog een baan hadden, is gekeken in hoeverre er verschillen bestaan in de kans op instroom op basis van de kenmerken van deze baan. Daarbij is onderscheid gemaakt naar vier typen contracten (onbepaalde tijd versus bepaalde tijd en vaste versus flexibele werkuren). De kans op instroom is het grootst bij WW-ontvangers die het jaar ervoor een baan hadden met de meeste onzekerheid; een contract voor bepaalde tijd met een flexibel aantal uren. De kans op instroom was het kleinst bij mensen die het jaar ervoor een baan hadden met de meeste zekerheid: een contract voor onbepaalde tijd met een vast aantal uren. Dat geldt zowel voor WW-ontvangers zonder als met een niet-westerse migratieachtergrond.

Voor alle vier de soorten contracten is de kans op instroom kleiner voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Dat verschil is relatief het grootst voor WW-ontvangers met een contract voor onbepaalde tijd en vaste werkuren en het kleinst bij mensen met een contract voor bepaalde tijd en flexibele werkuren. Daarmee is dus het verschil in de kans op instroom het grootst bij de mensen die een baan hadden die de grootste inkomenszekerheid bood en het kleinst bij mensen die juist een baan hadden met laagste inkomenszekerheid.

Als er onderscheid wordt gemaakt naar de uurloonklasse van de baan dan geldt voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond dat hoe beter betaald de laatste baan was hoe groter de kans is dat iemand weer instroomt vanuit de WW. Bij mensen zonder migratieachtergrond is de kans op instroom beduidend kleiner bij de laagste uurloonklasse in vergelijking met de andere uurloonklassen. De verschillen tussen de overige uurloonklassen zijn relatief klein.

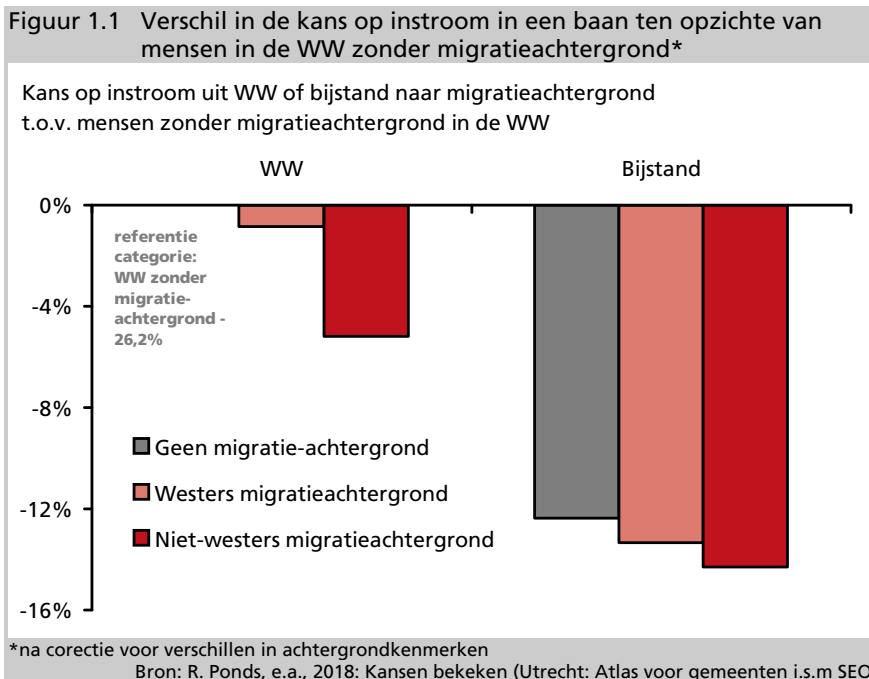
In alle uurloonklassen is de kans op instroom voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond kleiner dan voor WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. Dat verschil is het grootst in de laagste uurloonklasse (tot tien euro per uur) en neemt af naarmate het uurloon hoger wordt. De conclusie is hier dan ook eenduidig: hoe lager het uurloon van de laatste baan hoe groter het verschil in kans op instroom tussen mensen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond.

Synthese

De kleinere kans op instroom uit de WW voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond is niet toe te schrijven aan één of enkele deelgroepen met een bepaald achtergrondkenmerk. Het doet zich voor bij zowel laag- als hoogopgeleiden, bij zowel jongeren als ouderen en bij zowel mensen met een relatief goede als bij mensen met een minder goede laatste baan (vanuit inkomen en inkomenszekerheid bekeken). Desalniettemin varieert het verschil in de kans op instroom wel degelijk naar bepaalde achtergrondkenmerken. Dat maakt de kleinere kans op instroom uit de WW voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond enerzijds een structureel fenomeen. Anderzijds betekent dit dat er deelgroepen zijn waar dit verschil beduidend groter is dan bij andere deelgroepen – zeker voor mensen die een combinatie van achtergrondkenmerken hebben die verklarend zijn voor de kleinere kans op instroom.

1 Aanleiding en achtergrond

In het rapport *Kansen bekeken*³ is voor verschillende arbeidsmarkttransities onderzocht of en in welke mate mensen met een migratieachtergrond een achterstand hebben ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond. Eén van de conclusies was dat mensen met een westerse en niet-westerse migratieachtergrond vergeleken met mensen zonder migratieachtergrond een kleinere kans op instroom in een baan hebben vanuit een WW- of bijstandsuitkering, en dat dit effect ook optrad na controle voor verschillen in achtergrondkenmerken, zoals geslacht, opleiding en huishoudenssituatie. Voor zowel mensen met een migratieachtergrond als mensen zonder migratieachtergrond is de kans op instroom groter vanuit een WW-uitkering dan vanuit een bijstandsuitkering. Het verschil tussen mensen met een niet-westerse migratieachtergrond en mensen zonder migratieachtergrond bleek echter veel groter te zijn voor de kans op instroom uit de WW dan voor de kans op instroom uit de bijstand (zie figuur 1.1 die overeenkomt met figuur 7.8 uit het rapport *Kansen bekeken*).

³ R. Ponds, M. Middeldorp, C. Tempelman en S. Vriend, 2018: Kansen bekeken - Verschillen in kans op instroom, doorstroom en uitstroom op de arbeidsmarkt tussen mensen met en zonder migratieachtergrond (Atlas voor gemeenten (Utrecht) in samenwerking met SEO).

Het verschil in de kans op instroom uit de WW naar een baan tussen mensen met en zonder migratieachtergrond is – gegeven de resultaten uit het hele onderzoek *Kansen bekeken* en andere onderzoeken rond dit onderwerp – niet verrassend. Dat het verschil in de kans op instroom tussen mensen met en zonder niet-westerse migratieachtergrond in de WW zoveel groter is dan in de bijstand is wel opvallend.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) wil graag meer inzicht in de achtergronden van de kansongelijkheid bij het vinden van werk vanuit de WW. In het bijzonder is er behoefte aan inzicht in de omvang van de verschillen voor specifieke herkomstgroepen en achtergrondkenmerken van WW-gerechtigden met een niet-westerse migratieachtergrond.

Om hier een goed inzicht in te krijgen is het van belang om rekening te houden met andere factoren die van invloed kunnen zijn op de kans dat iemand vanuit de WW instroomt in een baan. Als mensen met een niet-westerse migratieachtergrond immers gemiddeld genomen vanuit arbeidsmarktperspectief minder gunstige achtergrondkenmerken hebben dan mensen zonder migratieachtergrond verklaart dit al een (belangrijk) deel van het verschil in de kans op instroom in een baan. Daarom wordt in dit rapport aangesloten bij de methode die in het onderzoek *Kansen bekeken* is gebruikt. Hierbij wordt het verschil in de kans op instroom berekend, rekening houdend met verschillen in achtergrondkenmerken. In het onderzoek *Kansen bekeken* is dat eveneens gedaan maar daar is het model geschat op de gehele groep mensen die WW of bijstand ontvingen.⁴ Hierdoor kan het zijn dat de invloed van deze achtergrondkenmerken voor WW-ontvangers wordt onder- of juist overschat. In hoofdstuk 2 zal de methode nog kort zal worden toegelicht.

Hoofdstuk 3 vergelijkt de achtergrondkenmerken van WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond met die van WW-ontvangers zonder migratieachtergrond en met die van bijstandsonvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Dat biedt inzicht in de verschillen tussen deze groepen op kenmerken die van invloed zijn op de kans op instroom. Vervolgens gaat hoofdstuk 4 in op de omvang van het verschil in de kans op instroom uit de WW als met deze achtergrondkenmerken rekening wordt

⁴ Het effect van bijvoorbeeld het achtergrondkenmerk leeftijd op de kans op instroom is in deze modellen dan ook het gemiddelde effect over WW-ers en bijstandsgerechtigden.

gehouden en of het verschil in de kans op instroom varieert tussen specifieke herkomstgroepen. In de hoofdstukken 5 en 6 wordt vervolgens gekeken in hoeverre het verschil in de kans op instroom varieert naar geslacht, opleidingsniveau, leeftijdsklasse en kenmerken van de baan in de periode voordat iemand in de WW terechtkwam.

2 Methode en data

In dit onderzoek is dezelfde methode gehanteerd als in het onderzoek *Kansen bekeken*.⁵ Daarin is voor verschillende transitie op de arbeidsmarkt (instroom, doorstroom en uitstroom) onderzocht of er een verschil bestaat tussen mensen met en zonder migratieachtergrond in de kans dat een bepaalde transitie plaatsvindt. Uit het onderzoek bleek dat deze verschillen bestaan en voor een deel kunnen worden verklaard door verschillen in achtergrondkenmerken zoals opleidingsniveau, leeftijd en huishoudenssamenstelling. Met behulp van econometrische analyses is vervolgens zo goed mogelijk rekening gehouden met deze achtergrondkenmerken bij het analyseren van het effect van een migratieachtergrond op de kans op instroom. De analyses voor de kans op instroom vanuit WW of bijstand hadden betrekking op alle mensen van 18 tot en met 54 jaar die in de jaren 2007 tot en met 2014 in oktober van dat jaar voor hun inkomen afhankelijk waren van een WW- of bijstandsuitkering. Voor deze personen is onderzocht wat de kans was dat zij een jaar later waren ingestroomd in een baan (van twaalf uur of meer).⁶

Uit de analyses blijkt dat mensen met een migratieachtergrond een kleinere kans hebben om in te stromen in een baan (vergeleken met mensen zonder migratieachtergrond). Het verschil in de kans op instroom veranderde sterk wanneer rekening werd gehouden met het type uitkering dat een persoon ontving. Bij WW-ontvangers nam het verschil tussen mensen zonder migratieachtergrond en mensen met een niet-westerse migratieachtergrond sterk toe. Het verschil in de kans op instroom tussen bijstandsonvangers zonder migratieachtergrond en bijstandsonvangers met een niet-westerse migratieachtergrond was relatief klein.

De vraag die in dit vervolgonderzoek centraal staat is:

In hoeverre verschilt de kans op instroom vanuit WW naar een baan tussen mensen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond naar herkomst en specifieke achtergrondkenmerken?

⁵ R. Ponds, M. Middeldorp, C. Tempelman en S. Vriend, 2018: Kansen bekeken - Verschillen in kans op instroom, doorstroom en uitstroom op de arbeidsmarkt tussen mensen met en zonder migratieachtergrond (Atlas voor gemeenten (Utrecht) in samenwerking met SEO).

⁶ Voor een meer uitgebreide beschrijving van variabelen en methodologie wordt verwezen naar het rapport *Kansen bekeken*.

Om deze vraag te beantwoorden worden verschillende statistische modellen geschat, die grotendeels overeenkomen met de modellen die voor het onderzoek *Kansen bekeken* zijn geschat. Belangrijk verschil is echter dat deze modellen specifiek voor de groep WW-ontvangers worden geschat. Concreet wordt gekeken wat de kans is geweest dat WW-ontvangers met en zonder migratieachtergrond een jaar later een baan hadden. Door alleen modellen te schatten op basis van WW-ontvangers is een beter onderscheid mogelijk van het effect van verschillen in migratieachtergrond en andere kenmerken op de kans op instroom. Doordat in het onderzoek *Kansen bekeken* de kans op instroom van ontvangers van zowel WW- als bijstandsuitkeringen in één model zijn geschat, moet het effect van een achtergrondkenmerk worden gezien als het gemiddelde effect van dat kenmerk op de kans op instroom. Omdat dit onderzoek de kans op instroom specifiek voor WW-ontvangers schat, geeft dit een nauwkeuriger beeld van de relatie tussen migratieachtergrond en andere kenmerken op de kans op instroom.

3 Verschillen in achtergrondkenmerken

De kleinere kans op instroom in een baan vanuit de WW voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond (ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond) valt voor een deel te verklaren uit verschillen in achtergrondkenmerken die van invloed zijn op die kans. Het gaat dan bijvoorbeeld om leeftijd, opleidingsniveau en werkervaring. Het is dan ook van belang om daar zo goed mogelijk rekening mee te houden in de analyses in hoofdstuk 4 en verder.

Het is echter ook waardevol om op basis van een beschrijvende analyse een beter beeld te krijgen van de mate waarin deze groepen van elkaar verschillen. Daarom wordt in dit hoofdstuk een deel van de achtergrondkenmerken van WW-ontvangers zonder migratieachtergrond vergeleken met die van WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Daarnaast wordt een vergelijking gemaakt met bijstandsonvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Daarmee wordt niet alleen inzichtelijk in hoeverre en op welke punten WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond verschillen van WW-ontvangers zonder migratieachtergrond maar ook of deze verschillen groter of kleiner zijn dan tussen WW- en bijstandsonvangers met een niet-westerse migratieachtergrond.

In tabel 3.1 wordt de samenstelling van de drie groepen vergeleken naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. In alle gevallen gaat het om het gemiddelde van alle WW-ontvangers van 2007 tot en met 2014 – dezelfde persoon kan dus meerdere jaren voorkomen in de populatie. Dat komt bij WW-ontvangers minder vaak voor dan bij bijstandsonvangers; er zijn bij de WW-ontvangers minder mensen die meer dan één keer in het bestand voorkomen.

Tabel 3.1 laat zien dat WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond vaker mannen zijn, zowel vergeleken met WW-ontvangers zonder migratieachtergrond als met bijstandsonvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Daarnaast lijken WW-ontvangers en bijstandsonvangers met een niet-westerse migratieachtergrond sterker op elkaar wat betreft leeftijdsopbouw dan op WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. Deze laatste groep is gemiddeld wat ouder. Personen met een hogere leeftijd hebben vaak meer moeite om weer aan het werk te

komen vanuit een WW-uitkering, waardoor op basis van dit kenmerk de uitgangspositie van WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond gunstiger is.⁷

In vergelijking met WW-ontvangers zonder migratieachtergrond hebben WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond minder vaak een startkwalificatie (slechts basisonderwijs of vmbo danwel mbo 1 afgerond). Waar meer dan driekwart van de WW-ontvangers zonder migratieachtergrond een opleidingsniveau van minimaal havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger) heeft behaald, ligt dit bij de WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond op 62%. Toch zijn de overeenkomsten in opleidingsniveau tussen deze twee groepen groter dan tussen WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond en bijstandsontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Van die laatste groep heeft 29% een startkwalificatie (minimaal havo, vwo of mbo-niveau 2 of hoger).

Tabel 3.1 Vergelijking op achtergrondkenmerken; WW-ontvangers zonder en met niet-westerse migratieachtergrond, bijstandsontvangers met niet-westerse migratieachtergrond

	WW-ontvangers zonder migratie- achtergrond	WW-ontvangers niet-westerse migratie- achtergrond	Bijstands- ontvangers niet- westerse migratie- achtergrond
<i>geslacht</i>			
man	50%	54%	43%
vrouw	50%	46%	57%
<i>leeftijd</i>			
18-24 jaar	7%	7%	9%
25-34 jaar	23%	31%	31%
35-44 jaar	33%	34%	33%
45-54 jaar	38%	28%	27%
<i>opleiding</i>			
basisonderwijs	5%	14%	44%
vmbo, mbo 1	20%	23%	27%
havo, vwo, mbo 2	53%	46%	24%
bachelor	16%	11%	3%
master, phd	7%	5%	2%
N:	620.471	146.159	583.665
N (uniek):	438.101	98.803	166.061

⁷ En het daarmee dus het belang onderstreept van het meenemen van achtergrondkenmerken bij het schatten van de verschillen in de kans op instroom.

Tabel 3.2 vergelijkt de herkomst van WW- en bijstandsontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Daarbij is steeds het aandeel mensen met een specifieke migratieachtergrond die een WW-uitkering ontvangen in het totaal aantal WW-ontvangers berekend en het aandeel mensen met een specifieke migratieachtergrond die bijstand ontvangen in het totaal aantal bijstandsontvangers. In de onderzoekspopulatie is het aandeel mensen met een niet-westerse migratieachtergrond onder bijstandsontvangers veel groter dan onder WW-ontvangers: 45 procent ten opzichte van zeventien procent. Daarnaast is het aandeel van verschillende herkomstgroepen binnen alle WW- en bijstandsontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond weergegeven. Daaruit wordt duidelijk dat deze aandelen variëren tussen verschillende herkomstgroepen en tussen beide uitkeringen.

Tabel 3.2 Vergelijking naar herkomst: WW-ontvangers en bijstandsontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond⁸

<i>Herkomst</i>	% ontvangers van WW-uitkering	% ontvangers van bijstands-uitkering
Zonder migratieachtergrond	71,9%	44,3%
Westerse migratieachtergrond	11,1%	10,2%
Niet-westerse migratieachtergrond	16,9%	45,5%
<i>Onderverdeling binnen niet-westerse migratieachtergrond (telt op tot 100%)</i>		
Marokko, 1 ^e generatie	12%	15%
Marokko, 2 ^e generatie	6%	5%
Turkije, 1 ^e generatie	15%	12%
Turkije, 2 ^e generatie	7%	4%
Suriname, 1 ^e generatie	16%	10%
Suriname, 2 ^e generatie	9%	5%
Antillen en Aruba, 1 ^e generatie	7%	7%
Antillen en Aruba, 2 ^e generatie	2%	1%
Afrika	10%	18%
Midden-Oosten	6%	15%
Overige niet-westerse landen	11%	8%

Tabel 3.3 laat zien dat het recente arbeidsverleden van WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond beweeglijker is geweest dan dat van WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. Daarbij is gekeken naar het aantal keren dat mensen transities (wisselingen van sociaal-economische status, dus bijvoorbeeld van werknemer naar uitkering) in de vijf jaar

⁸ Percentages tellen soms niet exact op tot 100% door afronding.

voordat ze in de WW of bijstand zaten, hebben doorgemaakt. Het aandeel mensen dat veel transities heeft gemaakt (drie keer of meer van sociaal-economische status gewisseld) is veel groter bij WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond.

Dit is ook terug te zien in het lagere percentage dat bijna de gehele volgperiode gewerkt heeft. Waar bij WW-ontvangers zonder migratieachtergrond 45 procent in de laatste vijf jaar minimaal vier jaar heeft gewerkt, ligt dit percentage bij WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond op 31 procent. Het percentage dat gedurende deze periode minimaal zes maanden een uitkering heeft ontvangen ligt zes procentpunt hoger.⁹ Deze bevinding komt ook terug in recent onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving.¹⁰ Daaruit blijkt dat personen met een niet-westerse migratieachtergrond vaker een carrièrepad hebben dat gekenmerkt wordt door korte periodes van werk die vaak onderbroken worden door periodes van uitkeringsafhankelijkheid. In sommige gevallen leiden deze periodes van werkloosheid uiteindelijk tot langdurige werkloosheid.

In vergelijking met bijstandsonvangers met een niet-westerse migratieachtergrond is het recente arbeidsverleden van WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond relatief gunstig – hetgeen uiteraard ook deels samenhangt met de voorwaarden voor toegang tot beide regelingen.

⁹ Deze periodes hoeven overigens niet aaneensluitend te hebben plaatsgevonden. Het betreft hier dus totaal aantal maanden dat een uitkering is ontvangen.

¹⁰ A. Weterings, M. Middeldorp, M. van den Berge 2018: Regionale verschillen in carrièreverloop na de WW (Planbureau voor de Leefomgeving (Den Haag)).

Tabel 3.3 Vergelijking recent arbeidsverleden (laatste vijf jaar); WW-ontvangers zonder en met niet-westerse migratieachtergrond, bijstandsonvangers met niet-westerse migratieachtergrond			
	WW-ontvangers zonder migratie- achtergrond	WW-ontvangers niet-westerse migratie- achtergrond	Bijstands- ontvangers niet- westerse migratie- achtergrond
<i>werknemer</i>			
< 6 maanden	3%	4%	74%
6-12 maanden	2%	4%	8%
1-1,5 jaar	3%	5%	6%
1,5-2 jaar	4%	7%	4%
2-3 jaar	15%	20%	5%
3-4 jaar	28%	29%	2%
4-5 jaar	45%	31%	0%
<i>WW / bijstand</i>			
< 6 maanden	47%	41%	7%
6-12 maanden	23%	22%	7%
1-1,5 jaar	14%	15%	7%
1,5-2 jaar	9%	10%	7%
2-3 jaar	7%	9%	14%
3-4 jaar	1%	3%	14%
4-5 jaar	0%	1%	44%
<i>transities</i>			
minder dan 3	46%	33%	58%
3 of meer	54%	67%	41%
N:	620.471	146.159	583.665
N (uniek):	438.101	98.803	166.061

Tabel 3.4 vergelijkt de drie groepen op basis van de kenmerken van de laatste baan. Deze vergelijking heeft alleen betrekking op mensen die één jaar voordat ze WW of bijstand ontvingen nog een baan hadden. Dat is logischerwijs voor een veel groter deel van de WW-ontvangers het geval dan voor de bijstandsonvangers. De cijfers voor die laatste groep zijn dus op een relatief kleine deelgroep gebaseerd (mensen in de bijstand die een jaar ervoor wel een baan hadden).

De tabel laat zien dat WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond iets vaker voltijd werkten dan WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. De banen van bijstandsonvangers met een niet-westerse migratieachtergrond waren juist vaker deeltijd. WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond werkten vaker in tijdelijke banen, en in het bijzonder in tijdelijke banen met flexibele werkuren (bijv.

oproepbasis). Dit sluit aan bij het eerder beschreven beeld van beweeglijker loopbanen met periodes van werkloosheid. Het uurloon van WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond ligt lager dan dat van WW-ontvangers zonder migratieachtergrond, maar flink hoger dan dat van bijstandsontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond.

Tabel 3.4 Kenmerken laatste baan vergeleken

	WW-ontvangers zonder migratieachtergrond	WW-ontvangers niet-westerse migratieachtergrond	Bijstandsontvangers niet-westerse migratieachtergrond
<i>arbeidsduur</i>			
voltijd	54%	57%	36%
deeltijd	46%	43%	64%
<i>contracttype</i>			
onbepaalde tijd, vast	50%	37%	20%
onbepaalde tijd, flex	1%	2%	3%
bepaalde tijd, vast	38%	40%	48%
bepaalde tijd, flex	10%	21%	29%
<i>uurloon</i>			
< 10 €	12%	18%	51%
10 tot 12,50 €	20%	29%	33%
12,50 tot 15 €	19%	21%	10%
15 tot 17,50 €	16%	14%	4%
17,50 tot 20 €	11%	7%	1%
20 tot 25 €	12%	6%	1%
25 € of meer	11%	4%	0%
N:	414.345	91.753	35.563
N (uniek):	375.595	80.985	29.851

Deze beschrijvende analyse laat zien dat de carrières van WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond waarschijnlijk ook voor de werkloosheidsperiode al minder zeker waren dan die van WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. Dit kan gevolgen hebben voor de opgebouwde ervaring en (daarmee) de kans om vanuit een WW-uitkering weer in te stromen. De analyse laat ook duidelijk zien dat de recente carrières van WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond ten opzichte van bijstandsontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond positief afsteken. Bijstandsontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond

hebben over het algemeen een laag opleidingsniveau en hebben gedurende de laatste vijf jaar weinig tot geen werkervaring opgedaan.

De belangrijkste conclusie van dit hoofdstuk is dat WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond gemiddeld genomen minder gunstige achtergrondkenmerken hebben vanuit het perspectief van de kans op instroom dan WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. Dat betekent dat het belangrijk is om voor deze verschillen te corrigeren in de modellen waarmee het verschil in de kans op instroom wordt geschat. Ook is duidelijk geworden dat er grote verschillen bestaan tussen WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond en bijstandsontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Deze verschillen zijn veelal groter dan tussen WW-ontvangers zonder migratieachtergrond en met een niet-westerse migratieachtergrond. Dat weerspiegelt het belang van het apart schatten van modellen voor alleen de groep WW-ontvangers. De verschillen in achtergrondkenmerken worden in een model waarin zowel bijstandsontvangers als WW-ontvangers zitten gebaseerd op het gemiddelde van WW- en bijstandsontvangers waardoor het effect van een migratieachtergrond mogelijk wordt over- of onderschat.

4 Resultaten: verschillen in de kans op instroom

Dit hoofdstuk presenteert de resultaten van de modellen waarmee is bepaald hoe groot het verschil is in de kans op instroom als er rekening wordt gehouden met verschillen in achtergrondkenmerken. Het gaat hier om mogelijke verschillen in geslacht, leeftijd, huishoudenssituatie, gezondheid, opleidingsniveau en -richting, baankenmerken (contracttype, arbeidsduur, uurloon), carrièrekenmerken (aantal maanden werknemer in de afgelopen vijf jaar, aantal transities) en woonregio. Aan de hand van econometrische analyses (logistische regressie) is bepaald in hoeverre de kans op instroom statistisch significant verschilt tussen mensen met en zonder migratieachtergrond, rekening houdend met verschillen in achtergrondkenmerken die hier ook van invloed op kunnen zijn. De schattingsresultaten (de coëfficiënten) van een logistisch regressiemodel zijn niet direct te interpreteren in termen van omvang. Daarom worden zogenaamde marginale effecten berekend. Deze marginale effecten laten zien hoeveel groter of kleiner de kans op een bepaalde transitie is voor iemand met een migratieachtergrond ten opzichte van iemand zonder migratieachtergrond, uitgedrukt in procentpunten.¹¹

In paragraaf 4.1 wordt dit nader toegelicht aan de hand van de resultaten van de analyses voor WW-ers met een onderscheid naar geen migratieachtergrond, een westerse en een niet-westerse migratieachtergrond. In paragraaf 4.2 worden vervolgens de resultaten naar meer specifieke migratieachtergronden besproken.

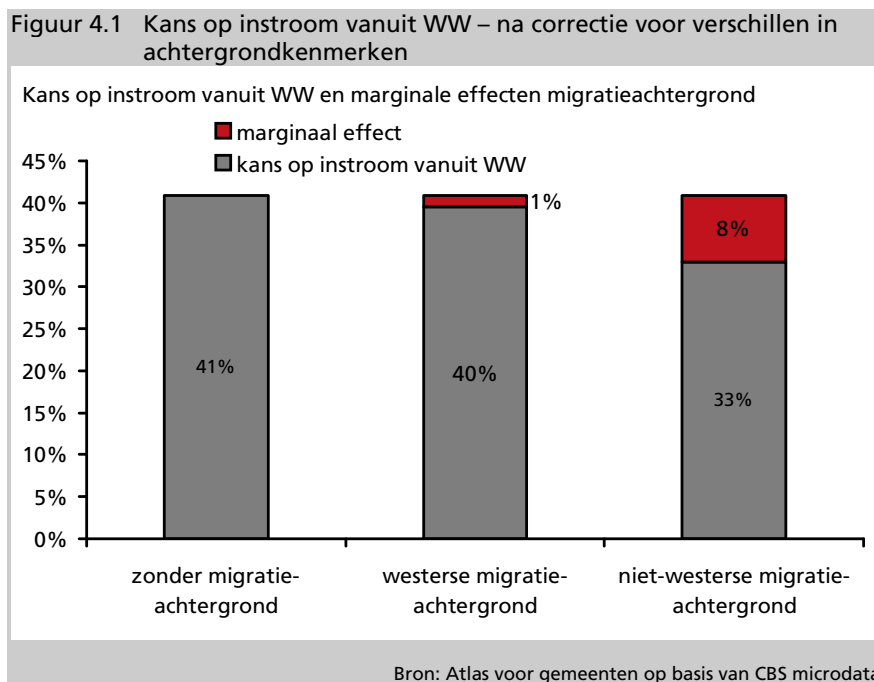
4.1 Verschillen in de kans op instroom uit de WW

Figuur 4.1 laat de voorspelde kans op instroom in een baan zien voor mensen met en zonder migratieachtergrond (de grijze staven) – nadat er rekening is gehouden met verschillen in de eerder genoemde achtergrondkenmerken. Die kans is voor WW-ontvangers zonder migratieachtergrond 41 procent. Voor WW-ontvangers met een westerse migratieachtergrond ligt die op veertig procent. Het verschil is het ‘marginale effect’ en bedraagt één procentpunt. Voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond is de kans op instroom 33 procent;

¹¹ Zie bijlage 2 voor een uitgebreidere beschrijving.

het marginale effect bedraagt acht procentpunt. Dit relatief grote verschil in de kans op instroom (in vergelijking met het verschil in de kans op instroom uit de bijstand zoals gerapporteerd in het onderzoek *Kansen bekeken*) is de aanleiding van dit onderzoek.

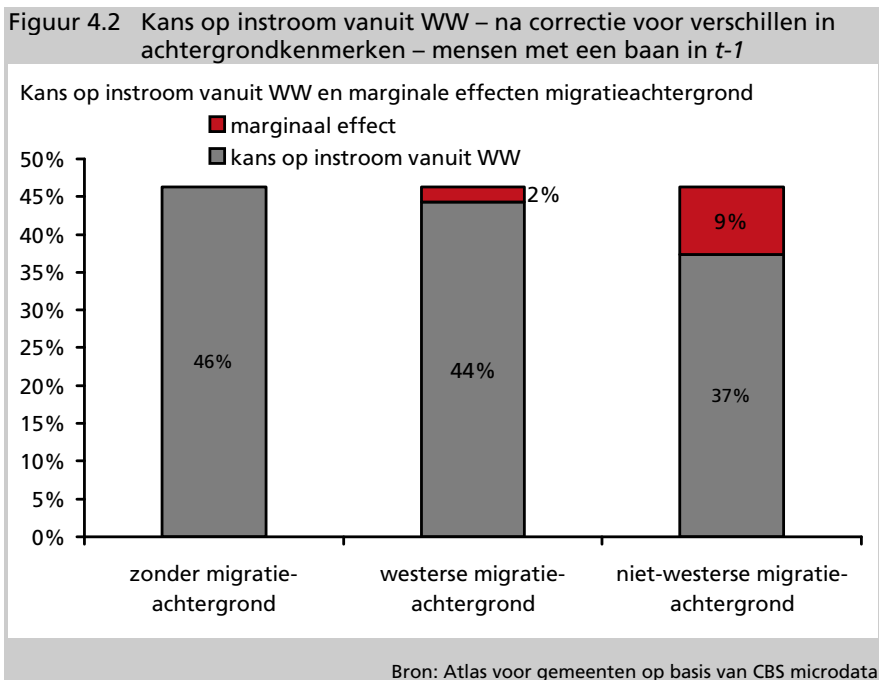
Op basis van het marginale effect en de kans op instroom voor mensen zonder migratieachtergrond is ook het relatieve verschil in de kans op instroom te berekenen. WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond hebben een negentien procent kleinere kans om in te stromen in een baan dan WW-ontvangers zonder migratieachtergrond (acht procentpunt gedeeld door 41 procent). Voor mensen met een westerse migratieachtergrond is de kans op instroom slechts drie procent kleiner (één procentpunt gedeeld door 41 procent).

Over het algemeen geldt dat hoe korter de werkloosheidsperiode geduurd heeft, hoe groter de kans op instroom uit de WW. Daardoor is het aannemelijk dat de kans op instroom in een baan groter is voor mensen in de WW die een jaar daarvoor nog een baan hadden. Een aanvullende vraag

is dan of het verschil tussen mensen met en zonder migratieachtergrond voor deze deelgroep groter of juist kleiner is. Voor deze deelgroep is het ook mogelijk om rekening te houden met de kenmerken van de baan die mensen hadden voordat ze in de WW terecht kwamen.¹² Dat is van belang omdat WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond vaker werken in banen met ongunstigere kenmerken en dat heeft mogelijk weer effect op de kans op instroom uit de WW.

Figuur 4.2 laat de resultaten van deze analyse zien. Voor zowel mensen met als zonder een migratieachtergrond is de kans op instroom uit de WW groter als ze een jaar voordat ze in de WW kwamen wel een baan hadden (vergelijk de grijze balken in figuur 4.2 met figuur 4.1). De marginale effecten ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond worden echter ook iets groter: voor mensen met een westerse migratieachtergrond is dit twee procentpunt en voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond negen procentpunt.

¹² Strikt genomen nemen we doordat we met meetmomenten (oktober 2007-2014) de 'laatste baan' voor de periode als WW-ontvanger niet waar. Het is echter waarschijnlijk dat voor de meeste personen geldt dat de baan een jaar geleden overeen zal komen met de laatste baan.

In relatieve zin zijn de verschillen ongeveer even groot als bij de analyses voor de totale groep WW-ontvangers: ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond is de kans op instroom voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond 19 procent kleiner (negen procentpunt gedeeld door 46 procent) en voor mensen met een westerse migratieachtergrond is de kans op instroom vier procent kleiner (twee procentpunt gedeeld door 46 procent).

Figuur 4.1 en 4.2 laten ook zien dat het verschil tussen WW-ontvangers met een westerse migratieachtergrond en WW-ontvangers zonder migratieachtergrond relatief klein is. Hoewel in de analyses die in de rest van dit rapport worden besproken steeds zowel WW-ontvangers met een westerse migratieachtergrond als met een niet-westerse migratieachtergrond zijn onderscheiden ligt de focus in de rest van het rapport op WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond.

4.2 Verschillen naar specifieke herkomst

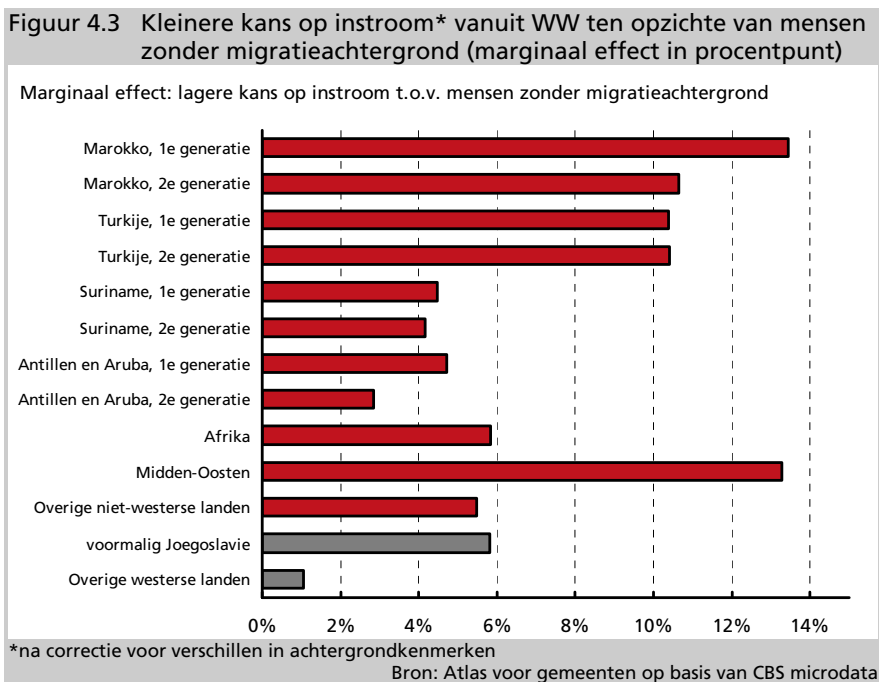
Figuur 4.3 laat zien dat de kans op instroom vanuit de WW sterk varieert naar herkomst. Achter het gemiddelde verschil van acht procentpunt (figuur 4.1) tussen mensen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond zit een grote variatie tussen verschillende herkomsten. Voor WW-ontvangers met een Surinaamse, Antilliaanse of Arubaanse achtergrond is, zowel voor de eerste als tweede generatie, het verschil in de kans op instroom met mensen zonder migratieachtergrond relatief klein: rond de drie tot vier procentpunt. Dit komt overeen met een relatief verschil van zeven tot ruim twaalf procent – zie figuur 4.4 waar de relatieve verschillen op vergelijkbare wijze als in figuur 4.3 zijn weergegeven. Voor WW-ontvangers met een Turkse of Marokkaanse achtergrond (zowel voor de eerste als voor de tweede generatie) of een achtergrond in het Midden-Oosten is het verschil in de kans op instroom juist relatief groot. Dit varieert van ruim tien procentpunt (tweede generatie Marokkaans, eerste en tweede generatie Turks) tot ruim 13 procentpunt (eerste generatie Marokkaans, Midden-Oosten). Dit komt overeen met een relatief verschil van 24 tot ruim 33 procent – zie figuur 4.4.

Deze verschillen tussen groepen naar herkomst zijn min of meer in lijn met het onderzoek *Kansen bekeken*: het zijn dezelfde groepen met een relatief

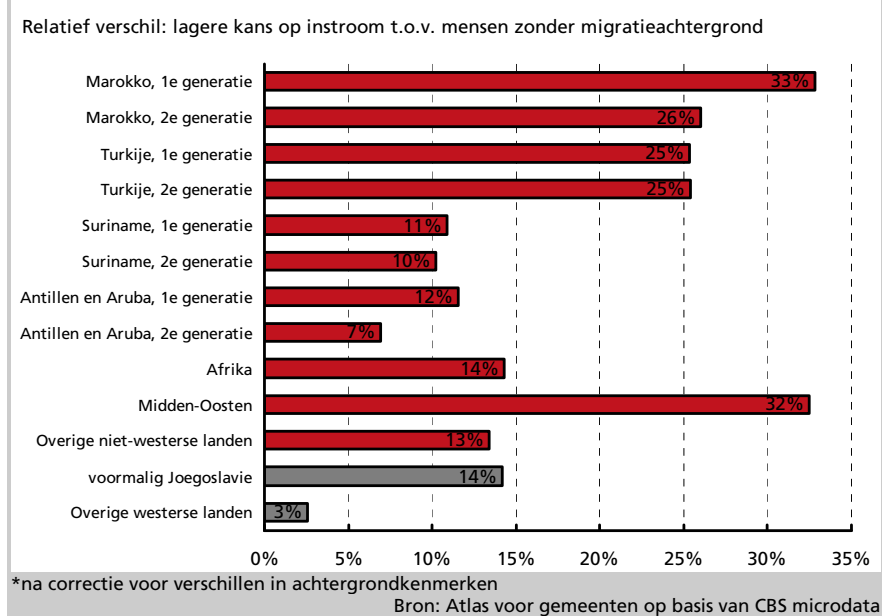
groot of klein verschil ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond. In figuur 4.3 valt ten slotte op dat voor de meeste groepen waar een eerste en tweede generatie zijn onderscheiden er geen grote verschillen zijn tussen deze generaties in de kans op instroom.

Voor de overige niet-westerse herkomstgroepen is het verschil in de kans op instroom met vergelijkbare WW-ontvangers zonder migratieachtergrond bijna zes procentpunt. Dat is min of meer vergelijkbaar met de groep WW-ontvangers uit voormalig Joegoslavië. Voor WW-ontvangers uit overige westerse landen is het verschil slechts één procentpunt.

Dezelfde analyse is uitgevoerd voor de groep WW-ontvangers die een jaar ervoor nog wel een baan hadden. Voor alle deelgroepen is het verschil in de kans op instroom ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond ongeveer één tot 1,5 procentpunt hoger dan in figuur 4.3. Omdat de gemiddelde kans op instroom ook hoger ligt is het relatieve verschil min of meer gelijk.

Figuur 4.4 Relatief verschil in de kans op instroom* vanuit WW ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond

5 Verschillen naar geslacht, opleidingsniveau en leeftijd

In dit en het volgende hoofdstuk wordt steeds een vergelijking gemaakt van de verschillen in het effect van een migratieachtergrond op de kans op instroom naar verschillende achtergrondkenmerken. Om hier een beeld van te kunnen krijgen is steeds een model geschat waarin niet alleen het effect van migratieachtergrond wordt geschat, maar ook of de omvang van dit effect varieert naar specifieke achtergrondkenmerken. Concreet betekent dit dat steeds wordt gekeken of het verschil in de kans op instroom tussen mensen met en zonder een niet-westerse migratieachtergrond groter of kleiner is voor bepaalde deelgroepen. Daarbij wordt in dit hoofdstuk gekeken naar geslacht, opleidingsniveau en leeftijdsklasse. In alle analyses is gecorrigeerd voor het effect van mogelijke verschillen in achtergrondkenmerken. Het gaat dan om dezelfde achtergrondkenmerken als in het vorige hoofdstuk: geslacht, leeftijd, huishoudenssituatie, gezondheid, opleidingsniveau en -richting, baankenmerken (contracttype, arbeidsduur, uurloon), carrièrekenmerken (aantal maanden werknemer in de afgelopen vijf jaar, aantal transities) en woonregio.

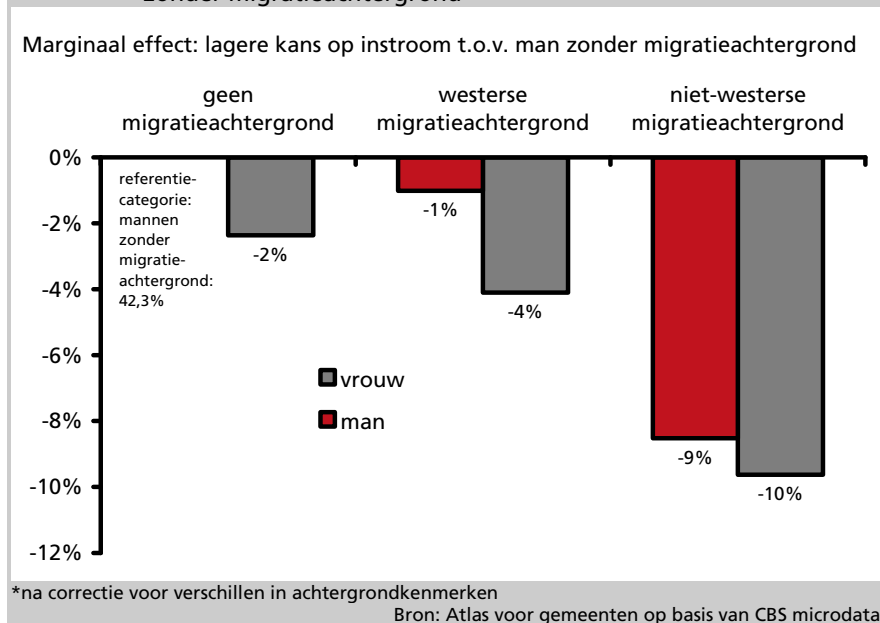
5.1 Geslacht

De kans op instroom uit de WW is voor mannen zonder migratieachtergrond 42,3%. Figuur 5.1 laat het verschil in de kans op instroom ten opzichte van deze groep zien voor vrouwen zonder migratieachtergrond en voor mannen en vrouwen met een migratieachtergrond. De kans op instroom uit de WW is voor vrouwen zonder migratieachtergrond ruim twee procentpunt kleiner: het eerste grijze staafje in figuur 5.1. Voor mannen met een niet-westerse migratieachtergrond is het verschil in de kans op instroom 8,5 procentpunt kleiner dan voor mannen zonder migratieachtergrond. Voor vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond is dat verschil nog wat groter: 9,6 procentpunt. Dat is als het ware het 'gecombineerde effect' van vrouw zijn en een niet-westerse migratieachtergrond. Voor mannen en vrouwen met een westerse migratieachtergrond is het verschil veel kleiner: respectievelijk één procentpunt en vier procentpunt.

Het verschil tussen mannen en vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond is veel kleiner dan het verschil tussen mensen van

hetzelfde geslacht zonder een migratieachtergrond en met een niet-westerse migratieachtergrond. Het hebben van een niet-westerse migratieachtergrond heeft dus een veel sterkere relatie met de kans op instroom uit de WW dan het geslacht. Voor mensen met een westerse migratieachtergrond geldt dat niet: het verschil tussen mannen en vrouwen met een westerse migratieachtergrond is ongeveer even groot als het verschil tussen mensen zonder migratieachtergrond en mensen met een westerse migratieachtergrond.

Figuur 5.1 Kleinere kans op instroom* vanuit WW ten opzichte van mannen zonder migratieachtergrond

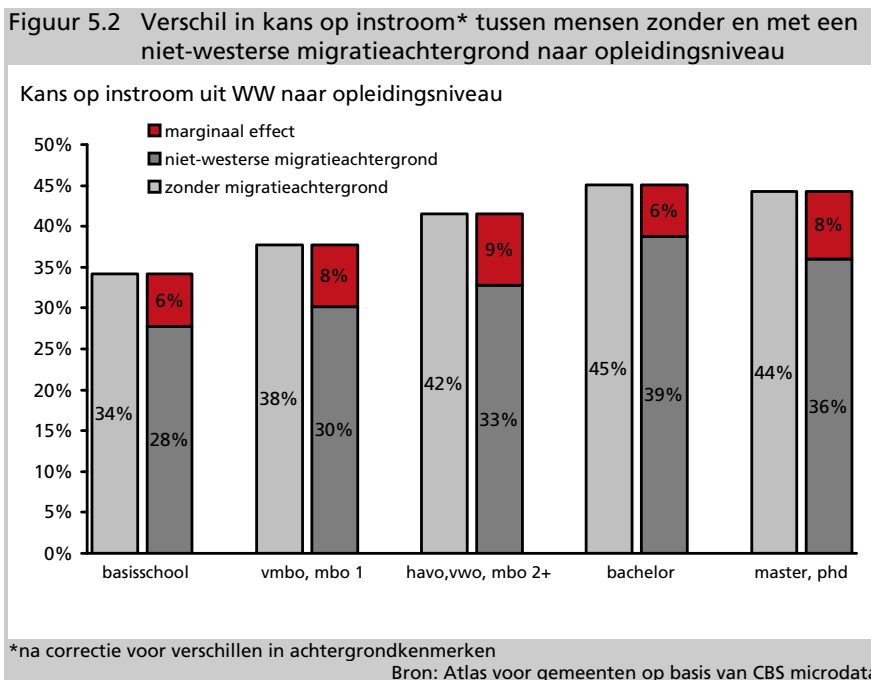

5.2 Opleidingsniveau

Figuur 5.2 laat de verschillen zien in de kans op instroom tussen mensen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond naar opleidingsniveau. Er zijn vijf opleidingsniveaus onderscheiden. Per opleidingsniveau is steeds eerst de kans op instroom voor iemand zonder migratieachtergrond weergegeven: dat zijn de lichtgrijze staven. Daarnaast is per opleidingsniveau de kans op instroom voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond weergegeven (donkergrijze staven) en het verschil in

deze kans met mensen zonder migratieachtergrond, de marginale effecten (rode staven).

De kans op instroom is groter naarmate het opleidingsniveau hoger is. Dat geldt zowel voor mensen zonder als met een niet-westerse migratieachtergrond. De kans op instroom voor mensen zonder migratieachtergrond neemt toe van van 34 procent als er alleen basisonderwijs is afgerond tot 45 en 44 procent voor de twee categorieën hoogopgeleiden (respectievelijk bachelor/hbo en master/WO). Voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond neemt de kans op instroom ook toe naarmate het opleidingsniveau hoger is, maar die is voor elk opleidingsniveau kleiner dan voor mensen zonder migratieachtergrond.

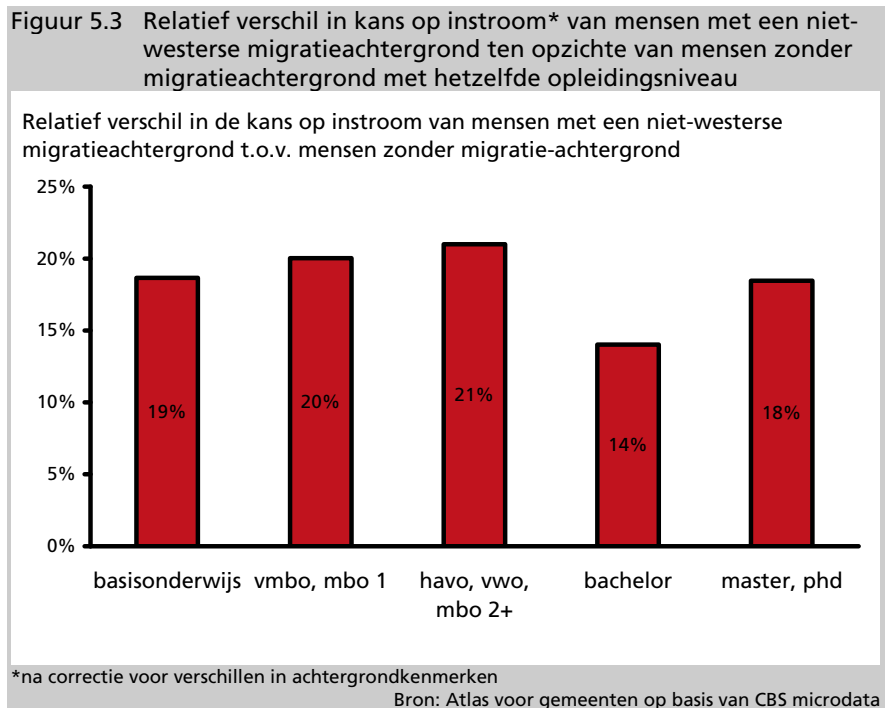

Het marginale effect varieert van zes procentpunt voor mensen die alleen basisonderwijs hebben afgerond tot negen procentpunt voor mensen die een middelbare opleiding hebben afgerond (havo/vwo of mbo 2). Omdat ook de kans op instroom per opleidingsniveau verschilt, is niet direct af te leiden waar het relatieve verschil in de kans op instroom het grootst is. Dat

is wel te zien in figuur 5.3. Daaruit wordt duidelijk dat het relatieve verschil het grootst is voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond die een middelbare opleiding hebben afgerond (havo/vwo of mbo 2). Dat verschil is iets groter dan voor laagopgeleiden en beduidend groter dan voor hoogopgeleiden.

Deze analyse laat zien dat het verschil in de kans op instroom tussen WW-ontvangers zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond varieert naar opleidingsniveau en dat dit verschil over de gehele linie bestaat. Voor alle opleidingsniveaus is dat de kans op instroom kleiner voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond. Daarmee is deze kleinere kans dus een structureel fenomeen dat zich niet beperkt tot bijvoorbeeld lager of middelbaar opgeleiden.

Voor mensen met een westerse migratieachtergrond is er voor laagopgeleiden geen statistisch gezien van nul afwijkend verschil in de kans op instroom uit de WW. Voor middelbaar en hoogopgeleiden is er wel een verschil, maar met een marginaal effect van twee procentpunt is dat veel kleiner dan bij mensen met een niet-westerse migratieachtergrond.

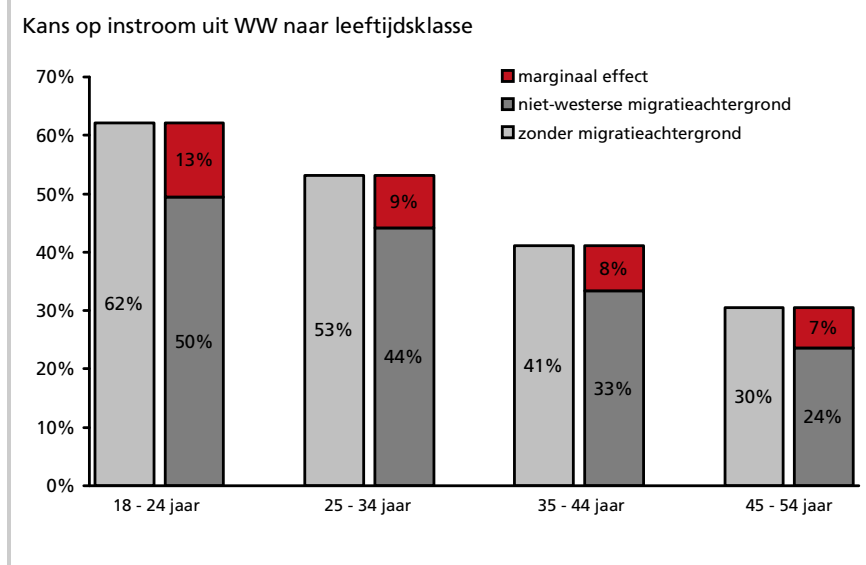
5.3 Leeftijdsklasse

Figuur 5.4 laat zien hoe de kans op instroom uit de WW varieert naar leeftijdsklasse en hoe deze kans binnen elke leeftijdsklasse verschilt tussen WW-ontvangers zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond. Over het algemeen geldt dat hoe jonger hoe groter de kans op instroom – dat geldt zowel voor mensen zonder als met een niet-westerse migratieachtergrond. De kans op instroom is voor de oudste leeftijdsklasse (45-54 jaar) ongeveer twee keer zo klein als voor de jongste leeftijdsklasse (18-24 jaar) – voor zowel WW-ontvangers zonder als met een niet-westerse migratieachtergrond.

Ook het marginale effect (het verschil in de kans op instroom) neemt telkens iets af met leeftijd. Het verschil in de kans op instroom is (afgerond) dertien procentpunt voor 18-25-jarigen tot zeven procentpunt bij de oudste leeftijdsklasse (45-55 jaar). Voor 45-55-jarigen is de kans op instroom nog slechts dertig procent voor WW-ontvangers zonder migratieachtergrond en 24 procent voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond – het afgeronde marginale effect bedraagt zeven procentpunt.

Om een beter beeld te krijgen in welke leeftijdsklasse WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond de grootste achterstand in de kans op instroom hebben, is in figuur 5.5 het relatieve verschil in de kans op instroom weergegeven. Dit relatieve verschil is het marginale effect gedeeld door de kans op instroom voor WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. Dit relatieve verschil is het grootst in de leeftijdsklasse 45-54-jarigen: de kans op instroom voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond is in deze leeftijdsklasse bijna 23 procent kleiner. Daarnaast is het verschil relatief groot voor 18-24-jarigen (twintig procent). Het zijn daarmee de jongeren en de ouderen waar de relatieve verschillen in de kans op instroom uit de WW het grootst zijn. Het relatieve verschil is het kleinst in de leeftijd 25 tot 34 jaar – al is hier met een bijna zeventien procent kleinere kans om in een baan in te stromen ook hier sprake van een groot verschil.

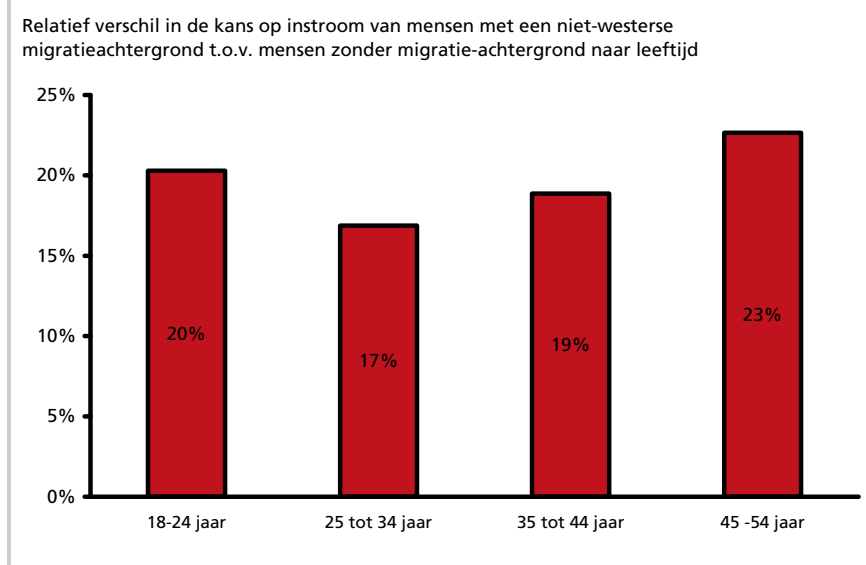
Figuur 5.4 Verschil in kans op instroom* tussen mensen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond naar leeftijdsklasse

*na correctie voor verschillen in achtergrondkenmerken

Bron: Atlas voor gemeenten op basis van CBS microdata

Figuur 5.5 Relatief verschil in kans op instroom* van mensen met een niet-westerse migratieachtergrond ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond in dezelfde leeftijdsklasse

*na correctie voor verschillen in achtergrondkenmerken

Bron: Atlas voor gemeenten op basis van CBS microdata

Hetzelfde model is geschat voor die mensen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond die in het jaar voordat ze WW ontvangen nog wel een baan hadden. Zowel mensen zonder als mensen met een niet-westerse migratieachtergrond hadden in alle leeftijdsklassen een grotere kans om in te stromen maar het relatieve verschil is vergelijkbaar met figuur 5.5. Voor mensen met een westerse migratieachtergrond blijkt er alleen voor WW-ontvangers van 18 tot en met 24 jaar sprake van een kleinere kans op instroom uit de WW dan voor mensen zonder migratieachtergrond.

6 Verschillen naar kenmerken vorige baan

In dit hoofdstuk wordt specifiek gekeken in hoeverre het verschil in de kans op instroom varieert naar kenmerken van de baan die mensen hadden in het jaar voordat ze in de WW terecht kwamen. Het type contract en het uurloon geven daarbij een indicatie van de 'kwaliteit' van de baan. De vraag die centraal staat in dit hoofdstuk is of het verschil in de kans op instroom tussen WW-ontvangers zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond groter of kleiner is voor mensen die in het jaar voordat ze in de WW kwamen een baan hadden met relatief 'gunstige' of juist 'ongunstige' kenmerken. Dat maakt inzichtelijk in hoeverre de kleinere kans op instroom voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond het gevolg is van specifieke deelgroepen die bijvoorbeeld een baan hadden met een laag inkomen en weinig zekerheid of dat deze kleinere kans op instroom zich onafhankelijk van de eerdere positie op de arbeidsmarkt voor heeft gedaan.

De analyses in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op alle personen die in het jaar voordat ze in de WW zaten een baan hadden. Dat betekent dat dit mensen zouden moeten zijn die een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dat kwam ook naar voren in figuur 4.2 waar de gemiddelde kans op instroom voor deze groep hoger bleek te zijn dan voor de groep WW-ontvangers als geheel. De in dit hoofdstuk gepresenteerde resultaten zijn gemiddeld dus hoger dan in de analyses in de vorige twee hoofdstukken.

6.1 Type contract

Figuur 6.1 vergelijkt de kans op instroom bij verschillende typen contracten. Er is – in lijn met het onderzoek *Kansen bekeken* – een onderscheid gemaakt naar twee dimensies van contracten: de duur van het contract (onbepaalde versus bepaalde tijd) en de flexibiliteit van de werkuren (vaste versus flexibele werkuren). Daarmee worden er dus vier soorten contracten onderscheiden: onbepaalde tijd met vaste werkuren, bepaalde tijd met vaste werkuren, onbepaalde tijd met flexibele werkuren, bepaalde tijd met flexibele werkuren.

De kans op instroom is het grootst bij WW-ontvangers die het jaar ervoor een baan hadden met de grootste mate van onzekerheid: een contract voor

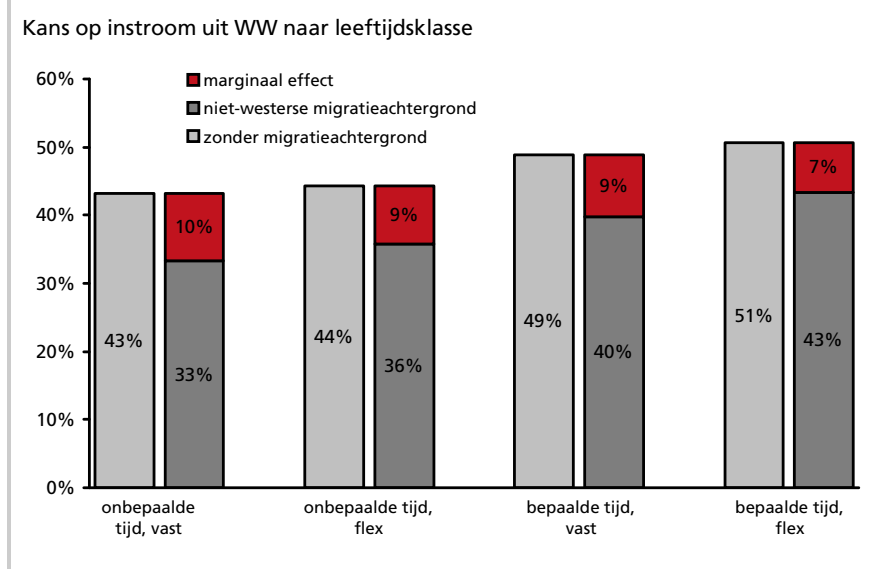
bepaalde tijd met flexibele werkuren. De kans op instroom was het kleinst bij mensen die het jaar ervoor een baan hadden met de grootste mate van zekerheid: een contract voor onbepaalde tijd met vaste werkuren. Dat geldt zowel voor WW-ontvangers zonder migratieachtergrond als met een niet-westerse migratieachtergrond.

Voor alle vier de contracttypes is de kans op instroom kleiner voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Het marginale effect varieert van zeven procentpunt bij een contract voor bepaalde tijd met flexibele werkuren tot tien procentpunt bij een contract voor onbepaalde tijd met vaste werkuren. Het relatieve verschil is ook het grootst voor WW-ontvangers met een contract voor onbepaalde tijd en vaste werkuren (zie figuur 6.2). De kans dat iemand met een niet-westerse migratieachtergrond instroomt in een baan is 23 procent kleiner dan voor iemand zonder migratieachtergrond. Dat verschil is het kleinst bij mensen met een contract voor bepaalde tijd met een flexibele werkuren: 14,5 procent. Daarmee is dus het verschil in de kans op instroom het grootst voor mensen met een baan die de grootste inkomenszekerheid bood en het kleinst bij mensen die juist een baan hadden met de laagste inkomenszekerheid.

Bij WW-ontvangers zonder migratieachtergrond is er nauwelijks een verschil in de kans op instroom als het gaat om vaste of flexibele werkuren binnen een contract voor onbepaalde tijd (namelijk 43 of 44 procent - zie figuur 6.1) of binnen een contract voor bepaalde tijd (49% of 51%). Dat geldt niet voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond. Voor hen varieert de kans op instroom met beide onderscheiden dimensies (onbepaalde versus bepaalde tijd en vaste versus flexibele werkuren).

Voor WW-ontvangers met een westerse migratieachtergrond is er alleen bij mensen die het jaar voordat ze in de WW kwamen een contract voor bepaalde tijd hadden met vaste werkuren een beperkt verschil in de kans op instroom (marginale effect is 2,5 procentpunt). Voor de andere contracttypen is geen statistisch van nul afwijkend verschil met WW-ontvangers zonder migratieachtergrond.

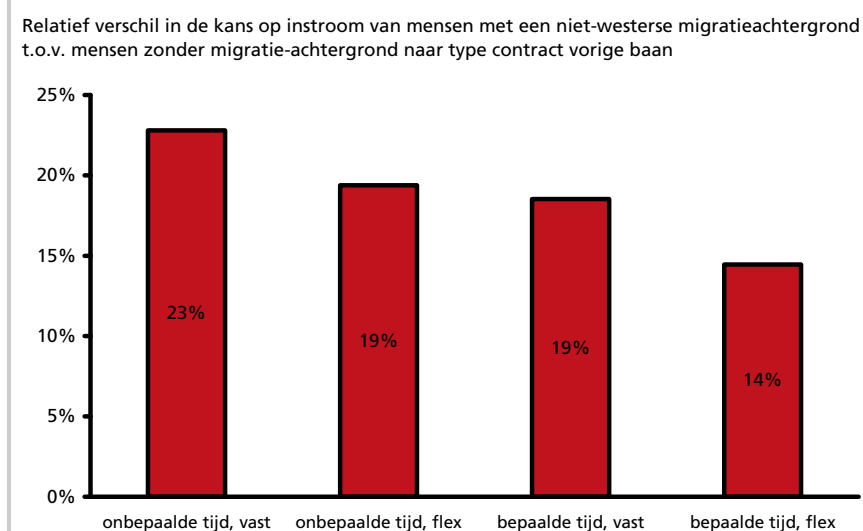
Figuur 6.1 Verschil in kans op instroom* tussen mensen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond naar type contract in baan *t-1*

*na correctie voor verschillen in achtergrondkenmerken

Bron: Atlas voor gemeenten op basis van CBS microdata

Figuur 6.2 Relatief verschil in kans op instroom* van mensen met een niet-westerse migratieachtergrond ten opzichte van mensen zonder migratieachtergrond met hetzelfde type contract in baan *t-1*

*na correctie voor verschillen in achtergrondkenmerken

Bron: Atlas voor gemeenten op basis van CBS microdata

6.2 Uurloonklasse

Figuur 6.3 vergelijkt de kans op instroom tussen WW-ontvangers zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond waarbij een onderscheid is gemaakt naar uurloonklasse van de baan die mensen in het jaar voordat ze in de WW kwamen hadden. De kans op instroom voor mensen zonder migratieachtergrond is het kleinst voor de laagste uurloonklasse (43 procent) en neemt wat toe als het laatste verdiende uurloon hoger is. In de hoogste uurloonklassen is de kans op instroom iets kleiner (45 procent) dan in de middelste uurloonklassen (48 procent). Voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond geldt dat hoe beter betaald de laatste baan was hoe groter de kans dat iemand weer instroomt vanuit de WW. Deze kans varieert van 32 tot 42 procent.

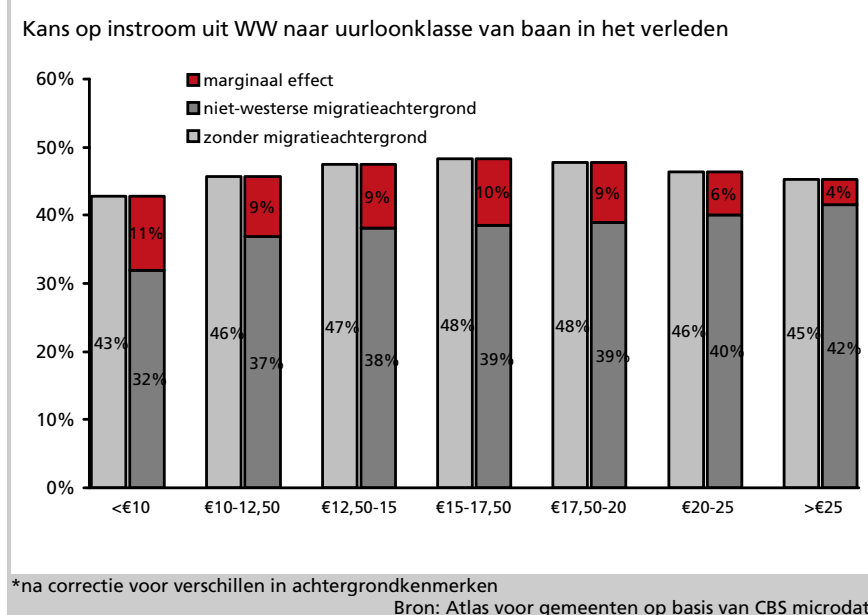
In alle uurloonklassen is de kans op instroom voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond kleiner dan voor WW-ontvangers zonder migratieachtergrond. De omvang van dit verschil varieert van elf procentpunt in de laagste uurloonklasse tot vier procentpunt in de hoogste uurloonklasse. Omdat ook de kans op instroom voor WW-ontvangers zonder migratieachtergrond varieert naar uurloon geeft het relatieve verschil in de kans op instroom een beter beeld waar de verschillen het grootst zijn.

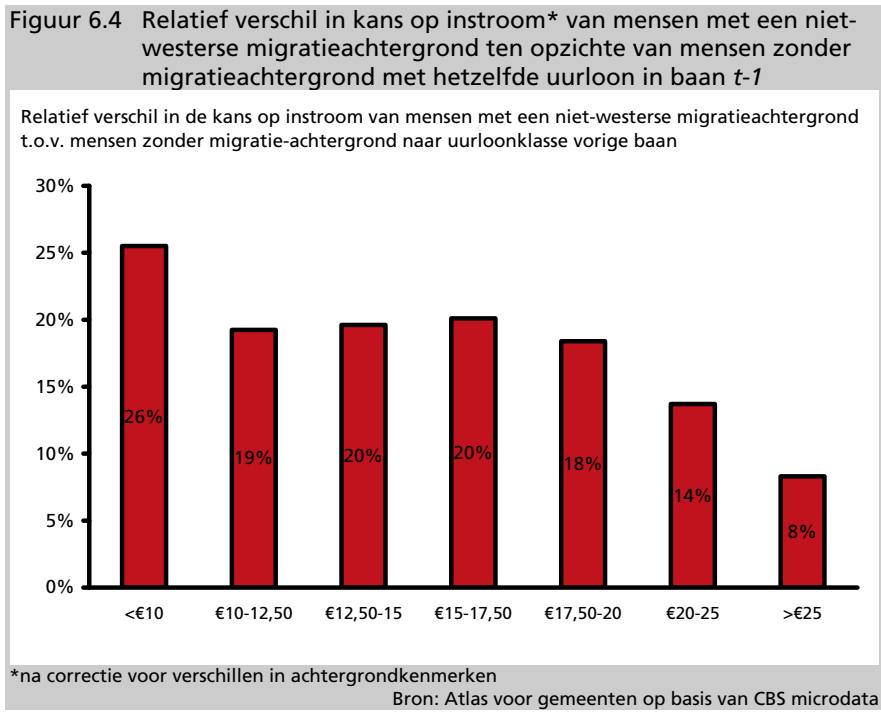
Deze zijn weergegeven in figuur 6.4. Voor WW-ontvangers met een niet-westerse migratieachtergrond in de laagste uurloonklasse (tot tien euro per uur) is het verschil met WW-ontvangers zonder migratieachtergrond verreweg het grootst: die kans is ruim 25 procent kleiner. Bij de middelste uurloonklassen is de kans op instroom ongeveer negentien procent kleiner en bij de hogere uurloonklassen is de kans op instroom veertien procent (uurloon van 20-25 euro) en acht procent kleiner (uurloon van meer dan 25 euro). De conclusie is dan ook eenduidig: hoe lager het uurloon van de laatste baan hoe groter het verschil in kans op instroom.

Uit tabel 3.3 bleek dat dit een relatief grote groep was onder mensen met een niet-westerse migratie-achtergrond. Een deel van de relatief grote verschillen tussen mensen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond komt dan ook door het grote verschil in de kans op instroom van mensen die qua uurloon aan de onderkant van de arbeidsmarkt zitten.

Van de WW-ontvangers met een westerse migratieachtergrond hebben alleen mensen met een baan in de laagste uurloonklasse een kleinere kans op instroom uit de WW. Het marginale effect is met drie procent relatief klein. Voor de andere uurloonklassen was er geen statistisch van nul afwijkend verschil.

Figuur 6.3 Verschil in kans op instroom* tussen mensen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond naar uurloon in baan *t-1*

Bijlage 1: volledige modelresultaten basismodellen**Tabel B1 Resultaten van logit-regressieanalyses op de kans op instroom in een baan vanuit WW of bijstand**

	Volledig sample (WW + Bijstand)	Deelsample (WW)
zonder migratieachtergrond	ref.	ref.
westerse migratieachtergrond	-0.084***	-0.063***
niet-westerse migratieachtergrond	-0.286***	-0.375***
<i>Leeftijd</i>		
18 tot 25 jaar	ref.	ref.
25 tot 35 jaar	-0.123***	-0.338***
35 tot 45 jaar	-0.507***	-0.843***
45 tot 55 jaar	-0.951***	-1.333***
<i>Geslacht</i>		
Vrouw (man = ref)	-0.038*	0.125***
<i>Huishoudensituatie</i>		
alleenstaand	ref.	ref.
alleenstaande ouder, jongste kind tot 5 jaar	-0.226*	-0.294*
alleenstaande ouder, jongste kind 5 tot 12 jaar	0.018	-0.059
alleenstaande ouder, jongste kind 12 tot 18 jaar	0.110*	0.121*
alleenstaande ouder, jongste kind 18 jaar of ouder	0.168**	0.159**
paar zonder kinderen	0.206***	0.293***
paar met kinderen, jongste kind tot 5 jaar	0.227***	0.283***
paar met kinderen, jongste kind 5 tot 12 jaar	0.310***	0.373***
paar met kinderen, jongste kind 12 tot 18 jaar	0.353***	0.448***
paar met kinderen, jongste kind 18 jaar of ouder	0.266***	0.354***
Instellingsbewoner	-0.564***	-0.476***
Overig huishouden	0.021	0.100
Thuiswonend kind	0.182***	0.173***
<i>Gezondheidsproblemen</i>		
Ja (nee = ref)	-0.395***	-0.310***
<i>Opleidingsniveau</i>		
basisonderwijs	ref.	ref.
vmbo, avo, mbo 1	0.217***	0.132***
havo, vwo, mbo	0.431***	0.293***
hbo-, wo-bachelor	0.642***	0.468***
hbo-, wo-master, doctor	0.600***	0.416***
<i>Type uitkering</i>		
Bijstand (WW = ref)	-0.771***	
<i>Jaardummy's</i>		
Ja	Ja	Ja
<i>Interactie geslacht x huishoudenstype</i>	Ja	Ja
<i>Regiodummy's</i>	Ja	Ja
<i>Carrièrekenmerken</i>	Ja	Ja
<i>Baankenmerken</i>	Ja	Ja
Constant	-0.451***	-0.450***
logLikelihood	-1.20e+06	-721128
N (uniek)	953948	616199
N	2108046	856580

Bijlage 2: marginale effecten en interactie-effecten

In deze bijlage wordt kort ingegaan op de manier waarop op basis van de resultaten uit de regressieanalyses zogenaamde marginale effecten worden bepaald die het verschil in de kans op instroom in een baan vanuit de WW tussen mensen met en zonder migratieachtergrond uitdrukt. Ook wordt nader ingegaan op de manier waarop interactie-effecten zijn weergegeven in dit rapport.

Van coëfficiënt naar marginaal effect

In de in hoofdstuk 2 beschreven logistische regressieanalyses wordt de kans op instroom in een baan vanuit de WW geschat op basis van de al dan niet aanwezige migratieachtergrond van een persoon, en de andere kenmerken van deze persoon (geslacht, opleiding, gezinssituatie, baankenmerken, et cetera). Om wiskundig-statistische redenen wordt niet de kans direct geschat, maar de log(aritmische)-kans; een non-lineaire transformatie van deze kans. Doordat de kans niet langer lineair is, is het effect van een voorspellende variabele (migratieachtergrond, opleidingsniveau, et cetera) op de log-kans ook niet langer lineair. Dit maakt het interpreteren van het effect lastig.

Een voorbeeld: Het verschil tussen een leeftijd van 40 en 45 jaar is even groot als het verschil tussen de leeftijden 50 en 55 jaar, namelijk vijf jaar. Het verschil in logaritmes is $\log(45) - \log(40) = 0.0511$, versus $\log(55) - \log(50) = 0.0414$.

Het hangt dus af van de waarde van een variabele wat de invloed van deze variabele op de kans op instroom is. Om deze redenen wordt bij dit type modellen vaak ook een voorspelde kans (of marginaal effect) berekend. Dit maakt het mogelijk om het effect van een variabele op een uitkomst in reële termen te bezien.

Marginale effecten: een invuloefening

Deze voorspelde kansen zijn in feite een invuloefening, waarvan verschillende varianten bestaan. Om het effect van migratieachtergrond en

interacties met migratieachtergrond (bijvoorbeeld met geslacht) te meten is er in dit onderzoek voor gekozen om voorspelde kansen te berekenen waarbij telkens de waarde van een variabele (of aantal variabelen) wordt veranderd, terwijl alle andere variabelen constant worden gehouden. Door 'te doen alsof' personen een andere migratieachtergrond hebben dan zij eigenlijk hebben, maar alle andere variabelen constant te houden, is het dus mogelijk om een goede inschatting te krijgen van hoe het al dan niet hebben van een migratieachtergrond de kans op instroom in een baan uit de WW beïnvloedt; los van de persoons- en andere kenmerken die mogelijk met het hebben van een migratieachtergrond samenhangen (zoals een lagere gemiddelde leeftijd of opleidingsniveau). Het verschil in de voorspelde kans op instroom dat vervolgens overblijft kan worden geïnterpreteerd als het effect van migratieachtergrond op de uitkomst.

Het berekenen van (het verschil) in de voorspelde kans tussen mensen zonder migratieachtergrond en mensen met een migratieachtergrond is vervolgens relatief eenvoudig: neem telkens een bepaalde waarde van deze variabele, houd alle andere variabelen in het model constant, en bereken wat de voorspelde kans is op basis van de coëfficiënten van het model. Dit wordt herhaald voor alle waarden van de variabele (of combinaties van meerdere variabelen, zoals migratieachtergrond en geslacht). Vervolgens kan het verschil in de kans op instroom tussen bepaalde deelgroepen worden berekend.